

Оссолінські колекції.

CD – диск виконано в рамках угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów. Zespół
(fond) 5.

REKOPISY BIBLIOTEKI ZNIO

4016. Akta dotyczące polskich towarzystw gospodarczych na Ukrainie. *II poł. XIX w. K. 28.*

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Львівська наукова бібліотека
ім. В. Стефаника АН УРСР
Відділ рукописів

Фонд

51

Опис

II, 4016

Од. зб.

Ustawa

L. 4016

Podolskiego Rolniczego Towarzystwa

Rozdział I

Cel Towarzystwa i środki jego dopięcia

§ 1.

Celem Towarzystwa jest podniesienie i rozwój przemysłu rolnego w gubernii podolskiej. Wszelkie zatem przedmioty dotyczące gospodarstwa wiejskiego, w rozmaitych jego gałęziach, mogące postąpić do rozmnożenia produkcji i ułatwienia jej zbytku, stanowiąc będą wyłączenie wycięcie Towarzystwa.

§ 2.

Jako środki za pomocą, których ma się dążyć do zamierzonego celu, Towarzystwo sobie zamierza:

a) starać się o dokładne poznanie kraju, pod względem stanu jego rolnictwa, potrzeb i stosunków ekonomicznych, bogactw jego przyrody, i ukończoności sprzyjających rozmijaniu się, przemysłu rolnego. Szukać sprawę ze stanem obecnym, a następnie zbierać w tych przedmiotach wiadomości agtusrac

b) pracować nad stopniowym udoskonaleniem rolnictwa, ułatwiając mu obecnianie się, a poprawianiemi Maszynami i narzędziami

P

podając środki do łatwiejszego ich nabycia, rozpowszechniając
znajomości ich użycia i zastosowania, pośrednicząc w sprowadza-
niu i rozmnażaniu nasion roślin zbożowych, pastewnych i okop-
owych, własciwych produkcji krajowej.

c). Wpłynąć na podniesienie chowu bydła i zwierząt domowych, po-
dając sposoby atakujące poprawę, rasę, pod względem mleczno-
ści, siły, wetny, etc. Ludzie pracować nad obmyśleniem środków
mogących zabezpieczyć od zarazy i strat materialnych jakie przynosi.

d). Śledzić za postępem rolnictwa za granicą, rzeczy użyteczne
i zgodne z naturą kraju przyswajać i upowszechniać.

e). U pomiędzy członków Towarzystwa, takich którzy się odnaso-
ją, gospodarstwem prostym, z obowiązkiem do kształcenia po-
kryć metodami wszelkiego stanu, w rozmaitych gałęziach
przemysłu rolnego i wiejskiego gospodarstwa; a to w celu uspo-
sobienia dla kraju ludzi wprawnych do usług folwarcznych,
lub też przygotowania metodami w praktyce, do dalszego
kształcenia się przy folwarkach wrodzonych, do specjalnych
zajęć gospodarskich.

f). Na pomoca, przewidzianych odpowiednich środków jakiej To-
warzystwo w rozporządzeniu swoim mieć będzie przystąpi-
ono do urządzenia folwarku wzorowego (ferme modèle) (X), w
którym rozwinie system poprawnego gospodarstwa, chowu in-
wentarzy żywych i zastosowania narzędzi ulepszonych; a obok
tego, ludzi młodych usposobionych na praktykach prywatnych,
kształcić dalej będzie w rozmaitych gałęziach gospodarstwa i
przemysłu rolnego, dając im obok praktycznego zajęcia, po-
znać i zasady teorii. Towarzystwo w miarę, pomnażających
się, jego środków nie zaniecha pomnażać liczbę, takich folwar-
ków

(X). Ustawa wzorowego folwarku, jeśli ten zatwierdzonym będzie, zostanie
wtedy wypracowana, i zatwierdzenie Króla podana; -

wzorowych, a kształtując się przy nich młodzień na specjalnych
zawodowców, ze swej ręki i pod swoją opieką, w kraju rozmieszczać.
g). Przy fabrykach, zakładach rzemieślniczych i warsztatach umie-
szczać praktykantów, zaopatrzanych wedle potrzeby pomocą Towar-
zystwa, celem wykształcenia zdolnych rzemieślników do użytku
rolnictwa.

h). Zwracać uwagę, zwłaszcza ziemskich na konieczność urządze-
nia lasów, oraz starać się o podanie środków do wprowadzenia
gospodarstwa lesnego.

i). Zatrzymać przy Komitecie Bibliotekę, Muzeum modeli, na-
zędzi i Maszyn rolniczych, oraz inne zbiory w stosunku z rol-
nictwem i jego potrzebami będące.

k). Dążyć do odpowiednich środków postarania, go w możliwości, wy-
dawać pisma periodyczne, niżej w Rozdziale VI poszczególnione,
a także dzieta rolniczej i przemysłowej kreski, przeznaczając wyłączone.

l). W miejscach i terminach za najkorzystniejszych uznanych, urządzać
wystawy roślin, zwierząt domowych, narzędzi i Maszyn rolniczych,
i wszelkich przedmiotów gospodarstwa i przemysłu krajowego, otrzy-
mawszy uprzednio na takowe pozwolenie władzy.

m). Podawać temata do rozpraw konkursowych w przedmiotach
do gospodarstwa i przemysłu odnoszących się.

n). Udzielać według swego uznania listy pochwalne, przekazywać
premia i medale (X), nie tylko za rozprawy, przydatne wynalaz-
ki i ich w kraju zastosowanie, ale także w nagrodę osobom któ-
re się przyczyniły do wzorowania zadań gospodarskich, lub odma-
crajacim się w zawadzie gospodarstwa wiejskiego. Takowe nad-
grody mogą, również być udzielane przez Towarzystwo, na przedsta-
wienie ?

(X) Do zorganizowania się Towarzystwa, rysunki medalów i ozna-
czeniem wewnętrznej anych wartości, będą, na utwierdzenie
Władzy przedstawione.

właścicieli ziemskich szlachcom i innym officialistom, w celu wynagrodzenia przyłecznej ich pracy. (X).

Porządek II

Statut Towarzystwa

§ 3.

Towarzystwo składa się z członków czynnych i honorowych.

§ 4.

Członkami czynnymi mogą być, bez różnicy stanu i wyznania, wszyscy ci, którzy z najomością, rzeczą, lub samą, pracą, w dziedzinie rolnictwie i rozmaitych jego gałęzi, okażą się dla Towarzystwa i dopięcia jego celów użytecznemi, a będą przez Prezesa lub 2 członków czynnych Towarzystwa podani, na umowę przyjęcia włościanych na nich obowiązków, ustawę Towarzystwa podpiszą, i większością głosów na ogólnem zgromadzeniu wybrani będą.

§ 5.

Na członków honorowych Komitet w pełnym swoim składzie, większością $\frac{3}{4}$ głosów zaprasza krajowców lub cudzoziemców, mogących współudziałem w pracach, przynieść prawdziwy pożytek Towarzystwu. Członkami honorowymi z urzędu są: Miejscowy Generał Gubernator i Naczelnik Gubernii.

(X) Wzrostkie nagrody przyznane nieobecnyim, przez skład Guberniatnem dla włościanских spraw Komitetowi, dla przestania komu należy.

§ 6.

Towarzystwo przez pośrednictwo Komitetu zaprasza na korespondentów osoby, które mogą być przydatne dla niego, przez dostarczenie wszelkich wiadomości w zakres zajęć Towarzystwa wchodzących. Wybor Cudzoziemców na członków honorowych i korespondentów musi być przedstawiony na ukwiecie wladzy.

§ 7.

Liczbę członków Towarzystwa ma być nieograniczona.

§ 8.

Każden z członków czynnych Towarzystwa winien się stosować ściśle do przepisów niniejszej Ustawy.

Rozdział III

Obowiązki i prawa członków

§ 9.

Członkowie czynni obowiązani:

- a). Brać czynny udział w pracach i zajęciach do jakich przez Towarzystwo powołani będą.
- b). Zachęcać szczególnie w okolicy przez siebie zamieszkałej wtaśnym przykładem, do postępu i ulepszeń w rolnictwie.
- c). Udzielać Komitetowi wiadomości o skutkach prób własnych, i na jego wezwanie dostarczać żądanych objaśnień i opinii w przedmiotach obchodzących rolnictwo krajowe.
- d). W miarę możliwości, zasilać Towarzystwo obszerniejszemi pracami literackiemi, które wezle uznania swego, Komitet drukować będzie.

Krem 2

ogłaszać lub na publicznych posiedzeniach przedstawiać będzie.

f). Oplaty co roku do kasy Towarzystwa składkę wpi-
sane, w kwocie 25 r. Srebrem.

§ 10.

Prawa członków czynnych są:

a). Brać czynny udział w zgromadzeniach ogólnych i zebra-
niach sekcjonalnych Towarzystwa, uczestniczyć w obradach, wo-
biać wnioski, i popierać je w dyskusji.

b). Zabierać głos w porządku wpisu w celu wyrażania swo-
bionych wniosków.

c). Każdy członek czynny ma prawo na ogólnem zgromadze-
niu przedstawiać wnioski, które na nim polegać będą, roz-
straszaniu w takim tylko razie, jeśli poparte zostaną podpisa-
mi 3 członków i zgodzeniem się Komitetu. Nikt z członków nie
ma prawa zabierać głosu bez przyzwolenia Prezesa. Nikt dłużej
nad ½ godziny mówić nie powinien. Nikt więcej nad trzy razy w je-
dnym przedmiocie mówić nie może, i nieodbięując nigdy od zasto-
nego przedmiotu. Jeśli kilku członków prosi o głos, to zachowuje
się dla nich porządek wpisu. Postanowienia obrad wyrażają
się większością głosów i zachodzą, się do protokołu.

d). Wyrażać i zatwierdzać rachunki, równie jak i budżety
przez Komitet przedstawiane, i głosować na przedmioty w za-
kres działań ogólnego zgromadzenia w promowane.

e). Wybierać większością głosów Prezesa, Vice-Prezesa, Sekcję
Komitetu, i czynnych członków Towarzystwa i na tych kan-
dydatów przedstawiać.

f). Korzystać z Biblioteki, mieć wstęp do Muzeum, i innych
zbiorów Towarzystwa, zwiedzać gospodarstwa i zakłady przez
Towarzystwo urządzone. Na koniec odbierać bezpłatnie pi-
smo periodyczne jak tylko wydawać się zachca.

§ 11.

Adziat cłonkowie honorowych w pracach Towarzystwa
ustanowiony jest dobrej ich woli. Wzywają oni wszelkich praw
czynnym członkiem należących, wyjąwszy prawo wybieralnego
wotów. Jeśli zaś honorowy członek wnieśli saktadkę wpisową,
w takim razie wchodziń do nichmiast we wszystkie prawa
czynnego członka.

§ 12.

Cłonkowie nie wnosiący opłaty wpisowej po bray rok
nem wexmaniu przez Komitet, uwazani będą za wysłe pójące
z Towarzystwa.

§ 13.

Korzysty z członków ma prawo wystąpić z Towarzystwa,
jak tylko poda o tem do Komitetu żądanie na piśmie, lecz nie
może żądać zwrotu rocznej opłaty, która od napisu należy. Cłono
kowie zaś Komitetu nie mogą wysłe pować inaczey jak w epo
ce ogólnego zgromadzenia.

Dziiał IV

Zarząd Towarzystwa.

§ 14.

Bezpośredni zarząd Towarzystwa należy do Komitetu, z gro
na członków czynnych na ogólnem zgromadzeniu wybranego.

§ 15.

Komitet jest reprezentantem i pełnomocnikiem Towarzystwa,

zatem w jego imieniu działa i wszelkie interesa sprawuje, sto-
sownie do przepisów niniejszej ustawy i uchwał ogólnego
zgromadzenia. Tenże w razie potrzeby wszelkie prośby i po-
żądania do władz miejscowych znosi.

§ 16.

Komitet składa się z Prezesa, Vice-Prezesa i 12 człon-
ków którzy z pomiędzy siebie wybierają Sekretarza i Kassjera,
Komitet zaś Komitetu prawomocny składa się, co najmniej z Prezesa i cze-
rechu członków włącznie z Sekretarzem i Kassjerem.

§ 17.

Stata rezydencya Komitetu ma być w Kamieńcu, czynności
jego niestanna, posiedzenia zaś odbywać się mają w miastę uko-
nej polickiej, w szczególności dwa razy do roku, raz w dzień piątek przed dnia-
m ogólnego zgromadzenia, drugi raz w Maju, Komitet w pełnym
Komplecie zbirać się, powinien, przynajmniej na dwa ty-
godnie.

§ 18.

Prezes i Vice-Prezes wybierani są, na ogólnem zgro-
madzeniu, przez dwukrotne मतowanie na piśmie, większo-
ścią głosów, każdy z listy trzech kandydatów wybranych
z listy członków czynnych, pierwszy na lat sześć, drugi
zaś na lat trzy, po upływie których każdy na nowo wybra-
nym być może.

§ 19.

Prezes przewodniczy na posiedzeniach Komitetu, również
jak i na ogólnych zgromadzeniach, które zwołuje, otwiera i
zamyka, w epokach przepisanych w niniejszej ustawie.

Krusi się on w imieniu Towarzystwa z urzędami i osobami. Prezes nadaje kierunek obradom, strzeże by te od przedmiotu nie odwróciły się, i z zakresu robotnictwa nie wychodziły, aby członkowie nie przeszkadzając, występowali się wzajemnie i mówili po kolei. Porządek naruszony za pomocą dwonka przewraca. Gdyby w rozprawach odstępiono od przedmiotów dotyczących się zajęć i celów Towarzystwa, lub od porządku ustawa, przepisane go, Prezes przerywa obrady a nawet może zamknąć sessję. Jestli wypada rozstrzygnąć kwestję, Prezes uprzednio ustanawia pytanie i wymaga od wotów. On czuwa nad należytym porządkiem w głosowaniu, na równi z członkami daje głos jeden, w razie zaś równości głosów jego zdanie przemawia. Prezes strzeże aktualności w prowadzeniu protokołu obrad ogólnego zgromadzenia i podpisuje go wraz z członkami komitetu. Na posiedzeniach komitetowych Prezes wchodziła za broniemienia pomiędzy jego członków, podpisuje protokół tajnie z dwoma członkami i sekretarzem, a wszelkie papiery i korespondencje wychodzące z komitetu tylko z sekretarzem.

§ 20.

Prezesowi stają prawo ządania uwolnienia na kardeem ogólnem zgromadzeniu, w takim razie Towarzystwo przystępuje do wyboru nowego prezesa, a tymczasem miejsce jego vice-prezes zastępuje.

§ 21.

Vice-prezes jako członek komitetu, podziela wszystkie jego prace na równi z innymi członkami a tylko w razie nieobecności prezesa miejsce jego zastępuje.

§ 22.

Na wypadek nieobecności Vice-Prezesa, miejsce jego zastępuje jeden z członków Komitetu, według starzeństwa liczb głosów w wyborach.

§ 23.

Członków Komitetu wybiera ogólne zgromadzenie, wiekoscia, głosów na lat dwa, a w ten sposób: że z liczby 10 członków wybiera naprzód trzech członków w Komitecie na drugie dwa lata przestępuje, drugich zaś sześciu z całego grona członków czynnych Towarzystwa nie wytyczając i swego z Komitetu wychodzących. Sekretarza i Kassyer przez Komitet są mianowani. Sekretarza zostaje pod bezpośrednim rozporządzeniem Komitetu, zawiaduje on korespondencją, spisami osób proponowanych i wybranych na członków Towarzystwa, notuje według uznania Prezesa porządek odbierania głosu, nakoniec sporządza roczne sprawozdania dla przedstawienia ich do Ministra Dobra państwa. Kassyer ma pod rękono, sobie kassę, także Bibliotekę Towarzystwa, narzędzia i modele, czyni wydatki według rozporządzeń Komitetu, ma porządkne spisy przedmiotów sobie powierzonych, nie może bez pisemnego rozporządzenia Komitetu nic wydać.

§ 24.

Główne obowiązki Komitetu:

- a). W miarę możliwości starać się o fundusze Towarzystwa w prowadzić w wykonanie wszelkie środki działania § 2. tej Ustawy objęte.
- b). Ściągać składki wpisowe i dobrowolne ofiary przyjmować, a następnie Administratorem imieniem Towarzystwa, wedle budżetu uchwalonego i w duchu postanowień ogólnego zgromadzenia.

- c). Komitet nie tylko rozpatruje sprawy Towarzystwa, ale o rozwoju działalności jego we wszystkich galeziach ma staranie, w tym celu obowiązany obmyślać środki wszelkie mogące przynieść korzyść Towarzystwu, i wynajdywać sposoby wypełnienia takowych.
- d). Okładać na ogólnem zgromadzeniu: 1). Coroczne sprawozdanie ze swoich czynności. 2). Wykaz obrotów funduszów i stan w mieście Towarzystwa i 3). Projekt budżetu na rok następny.
- e). Przygotowywać przedmioty na ogólne zgromadzenie do obrad stowarzyszenia mające i przeliczać wnioski podane przez członków Towarzystwa.
- f). Kierować redakcją pismi peryodycznych i drukowaniem druku użytecznych.
- g). Zapraszać członków honorowych, mianować korespondentów, a także sekretarza, kasyera i sędzię kancelaryj.
- h). Postanowienia w Komitecie większością głosów się decydują. Każda sessya ma mieć swój protokół z podpisem obecnych na niej członków. Takowe protokoły na równi (na równi) z protokołami ogólnego zgromadzenia uktadają sekretarz wraz z jednym z członków przez Komitet naznaczonym.
- i). Protokoły i żurnale Komitetu uktadają się również jak i ogólne zgromadzenia w Russyjskim i Polskim języku.

§ 25.

Na wypadek śmierci, słabosci lub przedłuższej nieobecności którego z członków, Komitet powołuje za zastępcę jednego z członków czynnych Towarzystwa, a nawet w razie uznanej przez siebie potrzeby, może jest jednego lub kilku członków czynnych z głosem doradczym na swe posiedzenie zaprosić.

§ 26.

Komitet jest upoważniony, wskutek uznanej potrzeby korekcyi Towarzystwa, przekroczyć cyfrę, której służyła kategorię dochodów budżetu, a nawet wyjść za obręb kategorii w nim przewidzianych.

do wysokości rubli srebr: 300, za zgodą, większości prawomocnego
kompletu.

§ 27.

Komitet deleguje i pomija się Komisya, 2 lub 3 członków
złożona, dla urzędzenia i przewodniczenia na rolniczych wyjazdach,
konkursach i dozwoleniach, w których miejscowościach Subetnie, gdzie
praca władze, pozwolone będą. Czyni to bez przekierowania swoich regular-
nych posiedzeń w komplecie w § 16 przewidzianym. Komisya z akcji
czynny swoje czynności i zdawany z nich sprawę, Komitetowi, ma być
natychmiast rozważana.

Rozdział V

O ogólnych Zgromadzeniach

§ 28.

Towarzystwo zbiera się na ogólne zgromadzenie corocznie
w Kaniencu, w miesiącu sierpnia, na którym dla ważności obrad
potrzebna jest najmniej obecność 25 czynnych członków, do Komite-
tu nie należących.

§ 29.

Przedmiotem czynności i uchwał ogólnego zgromadzenia będzie:
a). Wybór Prezesa, Vice-Prezesa, członków Komitetu i członków czyn-
nych Towarzystwa.
b). Wystuchanie i dozwolenie dozwolonych sprawozdań Komitetu.
c). Sprawozdanie i zatwierdzenie rachunków zdanych przez Komitet,
dowolnie jak i upoważnienie do wydać przez siebie na dowo na-
stępny zaprojektowanych w przedstawionym budżecie.

d). Protoprzanie przedmiotów i wniosków dotyczących wszelkich interesów rolnictwa krajowego i przemysłu, a przedstawionych przez Komitet lub członków czynnych Towarzystwa.

§ 30.

Przedmioty i pytania do obrad przez Komitet przedstawione, powinny być na 3 miesiące przed dniem ogólnego zgromadzenia ogłoszone.

§ 31.

Dla ułatwienia lub przyspieszenia czynności, ogólne zgromadzenie może się rozdzielić na sekcye, i wybierać oddzielne do pewnych czynności delegacje.

§ 32.

Członkowie czynni na ogólnem zgromadzeniu głosują: na przedmioty obrad jawnie, przy wyborze zaś członków czynnych i naczelników Komitetu, na piśmie sekretnie, tym sposobem: że z listy członków czynnych kaźden wyprauje 50 kandydatów, z których najwięcej mający głosów tworzą nową listę, z 50 kandydatów uboższymi, te listy rozdają się wybierającym, i kaźden z nich na niej 19 nazwisk padosła. Wpobny sposób wotuje się na prezesa i vice-prezesa; na członków zaś czynnych pojedynczym wyprostaniem nazwisk z uboższej listy.

§ 33.

Posiedzenia ogólnego zgromadzenia nie mogą trwać dłużej nad dni siedem. Protokoły tych posiedzeń odczytane przez ogólne zgromadzenie przyjęte, wpisane do rotasciwej księgi, za podpisem prezesa, sekretarza i członków Komitetu, zostają w Aktach Towarzystwa.

§ 34.

Opisów dorocznych ogólnych zgromadzeń, Towarzystwo mieć

musieć odbywać się ogólnie zgromadzenia, namaczone przez Komitet, za
pośrednictwem powołanego miejscowej władzy, z ckiem uprzednio cator-
kow' wiadomi.

Rozdział VI

O wydaniach Towarzystwa drukiem ogłaszając się mających.

§ 35

Towarzystwo wydawać będzie jak tylko słodki potemu się zbióra:

I) Roczniki rolnicze, wychodzące w miarę zebranych materiałów, za-
wierając one w sobie mają:

a) Protokoły posiedzeń ogólnego zgromadzenia i Komitetu.

b) Wszelkie rozporządzenia władz krajowych interesujące rolnictwo
i przemysł.

c) Krótkie artykuły naukowe w przedmiotach odnoszących się do rolnictwa.

II) Ogłoszenia rolnicze, przemysłowe i handlowe, wychodzą-
ce periodycznie. Pismo to składać się będzie:

a) z korespondencji catorkow' Towarzystwa.

b) z wiadomości rolniczych, przemysłowych i handlowych, catorkow' i
z pism krajowych lub zagranicznych.

c) Z ogłoszeń wszelkiego rodzaju obchodzących rolnictwo, przemysł i re-
kadrieta krajowe.

§ 36

Pisma te wychodzące w miarę możliwości Towarzystwa, dru-
kować będą, protokoły i rozporządzenia krajowe, frakta pagina, w jednym
odcisku, w Rosyjskim i Polskim językach. Inne zaś artykuły w języ-
ku w jakim nadstane będą, Rosyjskim lub Polskim. Wszelkie

wydania Towarzystwa powinny być uprzednio przez cenzurę дозволені.

§ 37.

Redakcja, pomienionych w poprzednim § publikacji, bez posrednio kieruje komitet, przez jednego z swych członkow, z pomocą sekretarza. Komitet składa etat osób składających kancelarja, redakcyi i wydatkow na cel, i sprawny do budżetu zamieszka.

§ 38.

Wszelkie zmiany w tej Ustawie mogą być zrobione w skutek uchwały ogólnego zgromadzenia, a wchodzi w moc obowiązująca, nie pierwiej jak po zatwierdzeniu przez Krad.

Artykuł przejściowy.

Niżej podpisani, wybrani do utworzenia Ustawy dla zarwiązającego się na Rodku Towarzystwa Rolniczego, na wstępnej sessji pod prezydencją, M. Marszałka Gubernialnego Pana Szulcycskiego, odbytej dnia 3: Kwietnia 1861r. Ustawę niniejszą, utworzyli, a po otrzymaniu na nią sankcyi Kradowej, stosownie do danego im mandatu, ogłasza, dzień pierwszego ogólnego zgromadzenia.

Następnie na tydzień przed dniem oznaczonym zawzięcie się w komitet wybierając z pomiędzy siebie prezydującego i zajmując się:

- a). Wybraniem i urządzeniem miejsca na posiedzenia ogólnego zgromadzenia.
- b). Przygotowaniem przedmiotów, mających być celem pierwszych obrad.
- c). Porządkiem i rozpatrzeniem wniosków i pytań podanych przez członków w pisownych. W dzień oznaczony komitet otwo-

rzy.

i zagai posiedzenia, odczyta Regulamin, przysporządził do wyboru
naprzód nowopodanych kandydatów na członków czynnych, po
niej do wybrania Prezesa, Vice-Prezesa i członków Komitetu,
głównego, wedle brzmienia ustawy.

To dopetrowski waje nowemu Komitetowi dalsze
wznowienie obrad i tem ramyca swoje czynności.

Original podpisali członkowie Komitetu: Konstanty
Podwysocki - Zygmunt Starowypinski - Jan Weryha
Dawowski - Kieronim Kucalski i Władysław Lisowski

Za zgodną z oryginałem WŁS

Hebrani obecnie w celu zainicjowania Towarzystwa Rol-
 niczego wskutek pozwolenia rządowego, niepotrzebują zdania
 są pemurowi, wchodzić w szeregów wywód korzyści jakie
 podobna instytucja przyniesie dla kraju, korzyści które dot-
 kacznie nam już ino dataiły liene podobne stowarzysze-
 nia istniejące w sąsiednich nam prowincjach i wlasnie
 przekonania nasze. Wszystko u nas na tem polu dzieł
 brzo do tego i leży od tego. Jeśli ślachećne usiłowania
 indywidualne, tu i owdzie zaprowadzić się staraty jakieś
 wlasne ulepszenia, wlasnie i przyrzemy ich wyłączenia
 ogół konstatać z nich nie mógł. Z resztą w tych czasach
 nieustannego rozwoju zbiorowej sily, w niepojętych dotąd
 rezultatach tak w dziedzinie nauki jakoteż przemysłu po-
 karujacych codziennie czego jest zdolna; indywidualność
 chociażby najpotężniejsza, o wlasnej przyszłości, w ostatem
 nym rozwoju swych dzieł, obok niej, nie może być
 jak tylna nieplodna i martwa. Zapełniona środki nasze
 są nietylko, zasoby materialne prawie żadne, ale waz dla
 tego mamy opuściliśmy nie w moralnym zastępnieniu
 ducha nie nie przedsięwzięci co by był nasz rolnicy
 ulepszyć mogło? I nie i tak przemysł fabryczny w pro-
 wincjach naszych ośmiadną nami szeroko, obrotność
 nas prawie zupełnie, bez zasobów naprzeciw możemy
 się na naszych rolnych zagonach, kapitały widzące
 korzystniejsze dla siebie warunki opuścimy zupełnie
 rolne przedsięwzięcia, i tak w obci zmieniających się
 stosunków i zmiany koniecznej gospodarstwa, sami
 co? pocznemy bez ożywiającej pomocy nastawów? Nie
 znajdziemy ich nigdzie w jednostkowych naszych po-
 kuszeniach i walkach o lepsze, a tylko w stowarzy-
 szeniach rolniczych, w bankach ziemskich, w zbiorowej
 sily, leży jako ziemian wybaczenie nasze. Wszystko co
 w okolicy nas otacza gwałtownie potrzebuje reformy. Czy
 spojrzymy na nasze pola kalendarycznym sposobem dotąd
 uprawiane, na naszą rolniczą siłankową prostotę,
 a użyciu i niewypracowanym trudem drapieżce niocy nasze
 czy się zapatrzymy s smutnym zawodem na bezsilne
 rasy bytła naszego, które tak oropnie dręsią i
 zabijają zaraza precjozko której żadne usiłowania in-

dywidualne nie pomôdź nie mogą. czy zastanowimy się nad moralnym upośledzeniem ogromnej większości oficyjalis-
tów naszych, rozszedzie potrzeba ulepszeń, poprawy, zmian nie-
odtadałnych nie tylko cześć się daje, ale jest nieodzowną ko-
nieczną. Nadto w gospodarskich stosunkach naszych, w
organizacyjnych ulepszeniach, w ideach tychże zmian których po-
treba tak się ogólnie przeczuwa, nie wie wiemy o sobie
nie się nie znamy, bez organu któryby się usiłowania
nasze srodkował i upokoił. błądzimy samopas, a tyl-
ko czerem i nieplodnymi narzekaniami stodzimy smutke
sciste potozenie nasze. Potrzebny więc nam jest doślad-
niejszy, umięjszany, a jednostajny kierunek przyszłych prac
naszych owo tej ziemi wspólnej matki naszej, co tak
hojnie obsypywała nas swemi zyciodajnymi darami, a
któreśmy niebaczni, chciwi dziennych a chwilowych zysków
niepodsycając jej sił żywotnych rozproszyli jak marno-
tracone syny. Potrzebne nam wygaszanie się i oświe-
cenie wspólne, bo przynajmniej a czas już po temu, że bez
nauki i wiedzy, a tylko s ranowoną rutyną, nie na tem
polu dodatnego stworzyć nie będziemy mogli. Praca i
zaś okiem na przyszłe stosunki nasze s tym ludem dzie-
ki Bogu rozjstym już s poddanictwa, przestwór działa-
nia naszego ogromnie się rozszerza, a odpowiedzialność
moralna o tyle się powiększa. Mnóstwo tu mamy re-
czy do zapomnienia, mnóstwo moralnych względów do
zastosowania, cały prawie stosunek do przorobienia. Pano-
wie czyż nie wchodzimy na grunt drzewy pod nami, to przy-
chodzi nam być sżdziami w własnej naszej sprawie, ale
wezwańszy bezwzględna prawdę na pomoc, ocenioszy bez-
stronnie wzajemne potozenie nasze, przyszły kierunek
działalności naszych, ocenim się naszym jasno i dobitnie
przedstawi. Nadanie ludowi takiegoż praco politycznego
podniesienie go do godności człowieka, bo dotąd wistoty
royraristego a sprawiedliwego czerezenia jednego z naszych
pisany był to tylko tytularny człowiek, zastato lud nasz
w tem nieszczęśliwym potozeniu umysłowem, że doborczy-
stwo tego tak ogromnie na korzyść jego zmieniającego
stanowisko jego spoteczne, pojąć nie jest zdolny. Zapewna
jedynie tylko naszej to winie przypisać nie można ten

smutny stan nieświadomości w jakim pogrążony zostaje, ale
 zobaczymy w jakich warunkach wzajemnego porozumienia się
 i wspólnych pracy na wspólne prace ostateczności, względnie nas
 widzimy go w obec zmian już dokonanych i tych co się doo-
 naczają. Kaszlepiomy w kamiennej nieufności, niedowie-
 mający żadnym zmianom, instytutowie truchlejsze nawi-
 miannu, nawet o nich, bo też rozrywając do niedawna, zad-
 na z nich prawdziwej mi ulgi nie przyniosła, stoi ten
 lud nasz wotadniony, jakas' odpychając, inercyjną siłą,
 którą żadne rozmowy, żadne względy moralne wply-
 nęły dotąd dodatnio nie mogły. Tradycyjnie, z pokolenia
 do pokolenia od upadku naszego narodowego bytu (ze nie-
 sięgnę dalej uczucia te w zupełnym braku innych roko-
 zeniaty się w zbolate tonu ludu naszego, i sam fakt ten
 niejny ich istnienia, któremu zdaje się nielt zaprzeczyć
 nie może, jest głośnym wyrażeniem dobrodziejstwom tej
 patriarchalnej opieki nad ukochanym ludkiem naszym na
 cześć których przed kilką laty pochwalne grmiały tu hymny.
 Daleka odemnie tw myśl abym posądzał o jakiś oburzają-
 ce nadużycia lub okrucieństwa, ziemian naszych, okrucień-
 stwa którego w narodzie naszym i całej przeszłości nigdy
 nie było, ale przyznajmy że na tej patriarchalnej opiece
 często czuć było macoszynej, jeśli była sprawiedliwość zato
 niewyapliwie miłości bratniej nie było, a w prawach na-
 wet które miłostwa znać nie mogą, daje się sądzić
 szorstki przywilej utaskawienia, bo bez miłości i sprawie-
 dliwości nawet jest straszną. Otoż brakuje tego uczucia
 tak silnie spajającego wszelkie związki społeczne, a bez
 którego one nigdy ostać się nie mogą, winniśmy obecne
 położenie nasze względem współpracowników naszych,
 i te wielkie obowiązki którym dla ulepszenia ich i na-
 szego rolniczego zawodu, oddać się bezwarunkowo musimy,
 Wejdźmy więc z miłością na to szeroko otwarte pole
 działalności i prac naszych ostateczności, zbratajmy się
 z współpracownikami naszymi w pracy, uszlachetnijmy
 ją dla nich, wspólnymi zabiegami okazyjmy im potrzebę
 z nich materialne korzyści, kontaktujmy się razem i ulepszej-
 my moralnie i tak ~~spetna~~ racijmy to ogromne dzie-
 lo odrodzenia społecznego ich odrodzenia. Nie tw niepo-
 mogą zabiegi jednostkowe, pojedyncze i rozstrzelone u-
 szenia się indywidualów, w obec nieufności i nieowary lu-
 du naszego, trzeba zbiorowej siły, która skupiwszy w sobie

usilowania pojedyncze i pręto nadające im starość wspaniałej
potęgi, błogim sceptykiem swoim na rozse strony moralności
przeobrażenie do dobrego celu doprowadzić może. Zwiaste za
wreszcie prac ogromny, trudny ledwo nie przeradzając, ale u tej
metry stoi przysiężność tej ziemi, której sławny porządek, ch
niez się przesady, a na długą drogę urobionej ematę wy
watości, której dotąd tak mało dalsim dowodów,-

Zobaczcie Wódy.

Dzielo się w Kijowie dnia 24. marca 1864 roku.
Członkowie wybrańi do Redakcyi i prze-
jęcia Statutu Towarzystwa Polwiczkiego
zawiązanego w Kijowie, zgrupowali się
w pełnym komplecie w protokole dnia
wskazanego po imieniu wyprisanym
a wybrańi z pomiędzy siebie na prezy-
dującego W. Zecona Płotwińskiego, przy-
stąpili stosownie do umyślnionego w dniu
poprzednim postanowienia, do przyjęcia
poprzednio zaprojektowanego statutu.
Ciągłem posiedzeń w tym celu odbywanych,
Redakcyja Statutu pułk po pułku prze-
skazała przez dyskusyę i tylko powy-
szerzenia w niej należącej każdego
przedmiotu uchwała wpisana, co stała.
Czynił główna kierująca redakcyą wymo-
tywowana, była przedwzrostkiem w ogól-
nem zadaniu każdego Podziatu i taki:
Zwrócić uwagę, na konieczną potrzebę
wyjaśnienia w Statucie obywateli Dziatui
Towarzystwa i chcać w tem określe-
niu nieprzekroczyć za granicę podziatu

e Administracyjnego Kraju, uchwalono dać tej
tuż zawiązanemu Towarzystwu:

Towarzystwo Rolnicze Zachodniej Gubern
ii.

Powinno 1. Określający cele Towarzystwa, ma uwa
doku uwzględnić dążeń jego, głównie na ko
rzyść Rolnictwa, aby respektując usiłowania
Towarzystwa, że zawiązaną, dotąd gatunków bogactwa
Krajowego do silniejszego rozwoju przemysłowe
go pobudzić. Środki do osiągnięcia tego celu
obrane, w ustawie opierają się na silnym
współdziałaniu Ochrony kryminalnej; a drugą
nią ich kryminali jedynie być może. Takie
kwalifikacje potrzebnych Kapitałów. To jest
rozumienie komunistyczne z objawionej pro
szą. Zachęty do tworzenia większych stow
rystek kredytowych uznano jedyną silnie
za nich niezbędną, wyrażoną w ustawie, że
staraniem Towarzystwa będzie użyć się do
obrotu działani jego przyswoić.

Wychowanie rolnicze było dotąd nie przy
stępem dla ogółu, bo braku wzorów praktycz
nych obok wykładu zasad teorii, czynił na
uży, rolnictwa obcą superfluous dla klasy ubo
— urej;

a rozstrzelane po kraju pojedyncze usi-
lowania możliwych, okazały się nie-
dostatecznymi dla rozporoczenia Ele-
mentarych prawie pojęć o uwiezbymie
postępie. Towarzystwo Rolnicze usiłując
zaradzić temu, za najpierwszy posocyto
w swej ustawie warunkach, utworzyć Jot-
warcki wyrobowe na których korstwie
i na korzyść Ogółu mają się wykonywać
wzrotne próby i doświadczenia a przy któ-
rych współdziałaniem wyrostkich stowa-
rystowch Orotków kształcić się będą
mogli ludzie wtodzi, poświęcający się go-
spodarstwu i przemysłowi Rolniczemu we
wzrotliż jego gairzku.

Jedną z najdotkliwzych przyczyn dozna-
wanych powrocznie w gospodarstwie
jest dotąd brak prawych moralnych rytkow
w klasie Oficjalistów - a jeśli z jednej
strony starczy się na to zupełnie wamy
prawo, to znowu przyznać musimy
że skutku powbawionny zupełnie światła-
go kierunku i Opieki, potrzebny niewol
rostat do tej powbawionnej moralnych
prytkow, przytocy w jaśniejszo obecnie
znajdujemy. Towarzystwo Rolnicze

przedmiot ten uwarając za jednem z najważniejszych
szczyt dla państwowego rozwoju kraju, wnoszą
statut ze szczególnem uwzględnieniem i pro-
torij go na najpierwotnym miejscu przyszłych swo-
ich rozpr.

Rozdział II. w sprawie rozbudzenia jako najob-
wiej interesu dla Polstwa otwiera przy-
stęp do Towarzystwa dla wszystkich, kto
chociaż może mu przynieść korzyść. Pru-
ca i poświęcenie dla ogólnego dobra nadro-
dze praktycznej lub naukowej jest tytułem
dostatecznym do przyjęcia czynnego udziału
w składzie Towarzystwa. Honorowy tytuł
Członka i korespondenta uwarają się jako
pozd oddany zastudze lub zastudze ośmielają-
ca wstąpienie do nauki. Do oceny i uznania
ważniawy jest komitet, jako będący w bliższym
zestawieniu z ogółem prawnego społeczeństwa
i mający przez to prawo najwięcej spowodować
do dopatnienia zdołu i zastudgi, wybori
zastudki Członków honorowych i koresponde-
ntów powierza się komitetowi.

Rozdział III. Obejmuje w swojej treści wrażliwe
prawa i obowiązki pojedynczych Członków
względem Towarzystwa.

Członkowie czynni w usiary zapewnionych
 im przez ustawę korzyści muszą być wz-
 ajemnie powołani do oddziaływania zanie Towar-
 zystwu pewności określone i obowiązka-
 wianami. Członkowie zaś i korespondenci
 honorowi zajmując stanowisko zupełnie
 nieinteresowane niemogą być zadany sta-
 tywni obowiązkami służyć, licząc sobie
 nato, że zaproszone przez Towarzystwo
 osoby odpowiedzą nato wezwaniu, chęcią
 i gorliwem wywódzianiem przedstawio-
 no dobrej woli ich porzucić adxiat jako
 w pracach Towarzystwa wzięci" reem.
 w ogólnosci stanowisko Towarzystwa jest
 czysto surowe jego sity, jest użytek jako
 przywsi krajowi, na czem idzie nie radem
 przywsi niemozie być sprzyjną, w jego dia-
 łamii.

Doxdxiat IV. Zarząd Towarzystwa
 który z jego własnego Tona wypływa i
 w jego zobawném użyciuu czerpie całą sity.
 Swobodny przeto wybór na cały zarząd za-
 mader być musi za wada do utworzenia tej
 władzy. Uwagi jednakie ze vice-prezes
 jest cizgiem lat dwóch bezustannym prac-
 wuikiem w Komitecie a zatem przedstawia
 w sobie agniwo jego jednolitoii, ze w nim
 się indywidualizuje działalnou" Komitecie,

Jeżeli ualowiec w czasie nieobecnosci prezesa zastę-
pując jego miejsce, był on powinien osobist
niecieniem interesu Towarzystwa, przez Komitet
przedstawianego. Tymi względami się rządzą
aktualowo, że wybór Vice-prezesa być ma
w atrybucyi samego Komitetu.

Prezes reprezentuje powagę moralną całego
Towarzystwa on jest jego obrońcą, i opielunem
na nim przeto z porządkiem rzeczy musi się opie-
kać i wszelką odpowiedzialność. To jest rzę-
dząca dla władzy, również jak dla Towarzystwa
wyrzucaniu obowiązków, jakie ustawa na
prezesa włada.

Komitet jest wyrazem dążeń i działalności
Towarzystwa a przedstawicielem jego siły mo-
ralnej i stanowiska w społeczeństwie, w sta-
nisku przeto między nim a Towarzystwem
kierownictwa i upoważnienia na przewodniczyć. To-
warzystwo oddając moralną, polityczną Kom-
itetu podporządkowały swoje kierownictwo, swój
wpływ moralny i zaradę swego celu. W skutku
czego Komitetowi zarządzącemu stroną ma-
terjalną, interesów Towarzystwa powinna być
zostawiana obrotowa władza rozporządzenia
funduszami i w taliczu rozumiem ustawa
władzą z jego przykaza. Te względami ma-
utrzymać w Komitecie pierwszego Zarządcę

Systematu unyós i daznóu kuiuana jego Cxtou-
 ków niewnie sý dopetúiaí jednoczeónie, aby
 kaó przez krótkie urzédowanie nie utrud-
 nií im dotrádnego obexwania sý z kóliciu
 interejów kowarystwa, i niewstábie przez
 to spraxystóu w dxiaraniu, káidy z Cxtou-
 ków Komitetu urzédowái poróuieiu przyuaj-
 miéj lat 4, w tym dnie uatawa w S 24.
 prawótú Komitetu zakreśla.

W Rozdziale 18, §. Ustawa lokalizując miéj-
 sie rezydencyi Komitetu i zgrupowadzei So-
 warystwa kralitaje sýwotua, bytu jego kwe-
 stýz. Punkt góuwy w którým uatawa sý
 ogúiszo wrzétlich dxiarúu Szwarystwa
 jest dla niego stauowiskiem, z którego brawi
 swoich interejów nazewnatrz, w którým
 przyzposabia i krtatci sive sítyzewnatrz-
 nie. Tego podwójnego wzgledu z uwagi
 spúciú niewina ba jest na óbemie kwestýz,
 kýcia i przyzstego rozwoju Szwarystwa.
 Czymóu Szwarystwa rozwinúta w praw-
 tyexnych zajziaz Poluických po kraja
 musi bý w uicustauuém zettenuciu z
 wladzami Administracyjnéu. Takrudnie-
 uia naukowe wynagai byd z blizenia sý
 do góuwego ogúiska zarzadu kraja. Najsto-
 sowuiejzym preto punktem dla rezyden-
 cyi Komitetu i Obwadwaluyz Szwarystwa

jest Kijów, jako miejsce w którym się zgromadza-
ły zwierzchnie wyrostki władze, w którym za-
soby naukowe i wiadomości statystyczne zwa-
dzą się pod ręką.

Pod względem Geograficznego położenia Kijów
jako portowy na Ukrainie prowincyj objętych
w tymże Towarzystwie jest bezwątpienia naj-
mniej dogodnym, lecz nie mogą odmówić uwag
wypiej przytoczonych bez narazenia się namie-
dogodności w sporów bardziej żywej, przeto
działanie sprzyjające, dla zbliżenia wyrostki
miestności kraju do wspólności w pracach Pol-
wiskich, obracaniu reszaty 4. punktu do re-
brań Szeregów, na których wrajenie
porozumienie się w do potrzeb i środków, do
zarządzenia ich, kierując się ustawa a ustawa
cenie pojęć o ulepszeniu rolniczych praktycz-
nie się wykonywa, Epoki tych rebrań sta-
w ciągu lata tak okazane aby w bardziej mi-
nowości mogły być dokonane próby i doświad-
czenia we wszelkich gałęziach rzadzi gospodar-
stwa. W celu nadania Lebrań Szeregów
głównym więcej wybitności miejscowej, usta-
wa wprowadza do Komitetu przewodniczącego
ich obradom Element miejscowego interesu, m-
wielecie do niego dwóch członków czynnych z
pozaobrotu Szładu Komitetu. Tym sposobem
przewodnictwo na Szeregów zgromadze-
nia

zostanie rozpoznaniem i zmiękczeniem przed-
stawieniem danej okolicy i ogólniejszym Dzia-
łani Towarzystwa koncentrującym się
w głównym Komitecie.

Porządek VI. Obejmuje część wyłączenie na-
ukowa, Kazi Towarzystwa - wydawnictwo
piśm periodycznych zawiera w sobie dra-
tyną stroną stonuków reorganizacyjnych To-
warzystwa, traktowane więc być musiało
z całą ogólnością, jaśniejszą koniecznie prze-
wodzenia głównych celów wymaga. Towarzystwo
aby mogło działać i zbawiennie krajowi przy-
nieść pomoc, musi przedewszystkiem swoją
być zapewnić, w tym celu przedwzrusze
troskliwymi opierzy drugiego rzędu Statutu
się zabójczymi, w samym zarodku To-
warzystwa, które tylko umiarkowaniem
i przemocą, wyrobic sobie może sta-
nowisko dające w przyszłości rykojinię
pomysłowego rozwoju.

Artykuł Przeprowadzi. Jest progra-
mem postępowania członków obywateli
do ułożenia Statutu, i przedstawienia
go na utwierdzenie władzy - program
ten oparty na protokole pierwszym Zgro-
madzenia robiącego akt zawiązania To-
warzystwa jest razem z obowiązkami
jaśnie obrani członkowie na siebie przy-
- jeśli -

i Summaresiem w jaki sposób oni spełnią, je
postanowili. Wywiezawny się w ten sposób
z zadania położonego przez ogólnie zebranie
członków założycieli Towarzystwa, podpisu-
jący niniejszy protokół, po przedstawieniu Sta-
tutu zamierzają swe posiedzenia użyci
za konieczne postanowić co następuje:

1. Każdy z obecnych 10. Członków na Rachunek
zapłaconej ofiary Składa R. Nr. 25. w tym celu
aby konieczne wydatki w interesie Towar-
zystwa były z tej summy pokryte.
2. Skarbnik wymienionej summy powierza
M. Grabowskiemu, który mieszkając ciągle
w Kijowie, najwładniej rządzi się może.
3. W razie otrzymanego od M. Grabowskiego
lub Z. Kotowickiego Zawiadomienia o
potrzebie uczestniczenia się w interesie To-
warzystwa, każdy z podpisujących obo-
wiązuje się na to wezwaniu przybyć do Kijowa
lub do miejsca wskazanego.
4. W celu nadania pierwszego ogólnemu Zgromo-
dzeniu tyle wagi i zajęcia, aby powzięte
zainteresowanie obudziło, a razem Orygi-
nów komitetu aby być mogła skierowana
do prawdziwie ważnych dla kraju pra-
wiośoi; potrzebne zostaty zadania czo-
nych wezwaniem rządu się członkowie
obecnie Zgromadzeniu; zachęca ludzi specya-
- uych.

do podania swoich myśli i opinij- Podtytułem:

O memoriałowym stosunku w wy-
stąpieniach zwierzęcych i roślinnych w na-
szym kraju.

a.) Wykazać stosunek jaki w gospodarstwach
naszych powinien być utrzymany między pro-
dukcją roślinną i zwierzęcą. Czy równo-
waga jest obecnie w tej mierze? Jakiej
straty kraj ponosi, przez wyjątkowicie
systematyczne polowanie i mniejsze
stopniowe produkcji?

b.) Jaki powinien być stosunek uprawy na
naszych Czarnozemiach między roślinami
wyciskającymi, jak zboże, a bogatymi
rodzajnośi gleby jak pastewne?

c.) W jakim stosunku uprawa białego w
naszym kraju ciąży i powaga ogólnemu dy-
stematowi rolnictwa?

d.) Wykazać różnicę w gospodarstwach zasa-
dzących stronaż tych trzech prowincyj od
lat 20 i więcej - i liczenie jaki przybiera?
Wskazać jego stronę i dobre, strony i przyde-
łki.

e.) Jaki wpływ wywarł przemysł fabryczny
na rolnictwo w okolicach gdzie się rozwinął?

f.) Jakie w kraju naszym gatunki przemicy
zastępują na pierwocinstwo pod względem
ich stranicowej plodności do gatunku

ziemi. 2° Gatunku porzuciwanego w rożny
większościach z porównaniem cen. 3° mniej
subwizyjnej łatwości zbioru przez wysychowanie
się i wietrzy. 4° wzięcia ze stawy i plewy 5°
legającej wypadłom uoszkodzenia, rdzy, rączki
robaków etc. 6° Jaki period siewu zdaje
być najwłaściwszym i w jakiej ilości nawozić
ziarnem, i czyli posiew Siewnikiem przedstawia
większe awantary jak ręczny?

g.) Jaki zmiany w prowadzeniu gospodarstwa
rolniczych przyniesie nadoba, i wieś wieś
pańszczyzny?

h.) Jaki są najpewniejsze rodzaje orszadami
sól robowych i czyli mówią o zastąpieniu
ich masykami, lecz w samym ich rozpo-
dzeniu, wykaże jakimi środkami zapewne
można skuteczniejszą robowiznę, rożniąc
sięby łatwo kontrolowaną być mogła z
wzrostem czasu?

Oryginał podpisał: Leon Kotowski, Józef
Dabowski, M. Grabowski, Leon Modzelewski,
Emeryk Mańkowski, Wł. Prabia de Kroc
tek, Zygmunt Kotwiczowski, Mieczysław
za Panowski, Edward Chawiec, Leon
Panowski.

Kopija

Ustawa.

Towarzystwa Rolniczego Zachodnich Gubernij.

Rodział 1.

Cel i środki do jego dopięcia.

Celem Towarzystwa jest podniesienie, rozwój przemysłu rolniczego, w kraju przez połączenie wszelkich pojedynczych usiłowań, dla nadania takowemu większej sily i skuteczności. Wszelkie zatem przedmioty dotyczące gospodarstwa wiejskiego w rozmaitych jego gałęziach, mogące przyczynić do rozwinienia produkcji i ułatwienia jej zbytu, stanowią będą, wyjątkiem rzadkim Towarzystwa.

Jako środki napomocy, których, ma się dojąć do powyższego celu Towarzystwo sobie zamierza.

- a.) starać się o dokładne poznanie kraju, pod względem stanu jego rolnictwa, potrzeb i stosunków ekonomicznych, bogactw jego przyrody i okoliczności sprzyjających do rozwinienia przemysłu rolnego. Dbać sprawę ze stanem obecnym, a następnie zbierać w tych przedmiotach wiadomości ogółem.
- b.) Prawować nad stopniowem udoskonaleniem

rolnictwa utatowiając obchowanie się z prawami
mi maszynami i narzędziami, podając środki do
łatwiejszego ich nabycia, rozprawiając z najo-
mnością ich wycia i zastawiania - pośrednicząc
do sprowadzenia i rozmnożenia nasion ro-
lin zbożowych, pastewnych i olejowych, pro-
dukcyj krajowej włókienniczych.

c.) Wpływając na podniesienie stowu bydła
i zwierząt domowych, podając środki ułatwia-
jące poprawę ras, a przez solidarną zbio-
rową, zabezpieczyć wta ścieli od kłus do-
krywanych przez zarazę, uciążliwą, i bo-
gactwo rolnictwa.

d.) Wyznajdować sposoby skierowania kapi-
tałów dla pomocy rolnictwa a korzystając
z objawionej przez kraj myśli urządzenia
miejscowych banków kredytu ziemskiego, na-
średniczyć w rozwinieciu tej myśli i zastaw-
sowaniu jej do Gubernij. Zachodzić a to w celu
podkwaszenia rolnictwa w chwili nadchodzą-
cych zmian w jego stosunkach ekonomicznych.

e.) Średzić na potrzeby rolnictwa na gran-
ca, a raczej wyczerpane i zgodne z naturą, wyc-
pływać i wprowadzać.

f.) Z pomiędzy członków składających Towar-
zystwo, - takich, którzy się już dotychczas
gospodarstwem postarali, z obowiązkiem do k...

wprowadzić wszelkiego stania, w rozmaitych gatunkach przemysłu rolniczego i wiejskiego gospodarstwa, a to celem uspołeczenia dla kraju ludzi zaprawionych do usług folwarcznych, jako też przygotowania ich w praktyce do dalszego kształcenia się przy folwarkach wzorowych, do specjalnych zajęć gospodarczych.

g.) Zapomnieć, pierworznych środków jakiegoś rozprowadzenia swojemu Towarzystwu posiada, przystąpi niechętnie do umyślenia folwarku wzorowego (ferme modèle) w którym rozwinie system poprawnego gospodarstwa, chowu inwentury żywej i zastawożenie narzędzi ulepszonych, a obok tego ludzi utędych, usposobionych na praktykach prywatnych, kształcić dalej będzie w rozmaitych gatunkach gospodarstwa rolniczego dając im obok praktycznego zajęcia poznać zasady teoryi. Towarzystwo w miarę pomnażających się jego dochodów, niechamieha pomnażać liczbę takich folwarków wzorowych, a kształcąca się przy nich utędych na specjalnych kawiadomościach swej rzki i pod swą, opieką rozszerzając w kraju, do silnej pomocy do postępu rolniczego.

h.) Urządzić ściłą kontrolę nad oficjalistami trudzącymi się usług, w gospodarstwach ekstendów Towarzystwa; dawać zachęty i nagrody odznaczającym się pilnością, moralnością, i postępem w wiadomościach rolniczych, a wykonując

demokratyzacji i zawiądzanie w obowiązkach. Stowozem wplynąć silnie na utworzenie dobrych instytucji w gospodarstwie i przemysle, a takich wspierać opieką Towarzystwa.

i.) przy warsztatach i zakładach rzemieślniczych umieszczać praktykantów zapracowanych wedle potrzeby, powołać Towarzystwa, celem wykorzystania rzemieślników do użytku rolnictwa.

ii.) Zwrócić uwagę właścicieli ziemskich, na konieczność urządzenia lasów, podać środki do zaprowadzenia gospodarstwa leśnego i pomagać do uspołobicenia technicznie ludzi zdolnych w tej gałęzi.

l.) Zakładać Biblioteki, Muzeum modelów, narzędzi i maszyn rolniczych, oraz inne zbiory w stosunku do rolnictwa i hodowli.

m.) Wydawać pismo periodyczne i więcej w Rozdziale VI. porządkiem opisanem, w miarę swego umiarkowania, więcej starać się będzie o wydawanie rolniczymi korespondentów i więcej treści, przyznać za najlepsze.

n.) w miejscach i terminach, na najstosowniejsze uznanych, urządzać wystawy roślin, zwierząt domowych, narzędzi rolniczych i wszelkich produktów gospodarstwa wiejskiego.

o.) Podawać temata do konkursowych, w przedmiotach do gospodarstwa i przemysłu adriatyckiego.

p.) udzielać według swego uznania listy pochwalne, przyznawać pieniężne premija i medale ietyk...

za wyprawę, przytoczenie wynalazki i ich wdrażanie
i zastosowanie, ale także w nagrodę osobom
które się przyczyniły do rozszerzenia gospodar-
skich zadań lub odznaczającym się w rozwoju
gospodarstwa wiejskiego - wstawiać się do
rządu o zachęcenie osób najwięcej odznaczają-
cych się udzieleniem im nagród honorowych.

§ 3. Nakazuje dla dajcia do zamierzonego w § 1.
celu, Towarzystwo ma wzywać w miarę fun-
dusów posiadanych wszelkich irodzów,
zgodnych z prawami krajowemi.

Rozdział II.

Skład Towarzystwa.

§ 4. Towarzystwo składa się z Członków czynnych, powo-
rowych i korespondentów.

§ 5. Członkiem czynnym być może bez względu na
stan i wyznanie, każdy obywatel mieszkający
w kraju, byleby przedstawił warunkii wytkniętym
dla Towarzystwa, i był przez dwóch członków
już wpisanych na ogólnem zgromadzeniu
na członka podanym i większością głosów
przyjętym.

§ 6. Na Członków poworowych Komitet zaprasza
w pełnym komplecie z Towarzystwa z przesłaniem
10. Członków większością 3/4 głosów, krajow-
ców lub cudzoziemców, mogących współudzia-
łem w pracach przynieść prawdziwy pożytek
dla Towarzystwa.

Członkami honorowymi z urzędu są: miej-
scowy Generał-Gubernator i naczelnicy Gubernii

Zarządowi jego powierzonych.

- § 7. Korrespondentów Komitet posiadać z powiadamy członków czynnych lub też z obywateli Towarzystwa, tak wrajońców jak i cudzoziemców. Wybór cudzoziemców musi być przedstawiony na utwierdzenie władzy.
- § 8. Liexba Członków Towarzystwa jest niezograniczoną.
- § 9. Każdy z Członków czynnych Towarzystwa winien podpisać niniejszą ustawę, w dowód przyjęcia na siebie obowiązku stosowania się ściśle do jej przepisów.

ROZDZIAŁ III.

Obowiązki i prawa Członków.

- § 10. Członkowie czynni obowiązani są:
- a.) Brać czynny udział w pracach i zajęciach do jakich powołają ich Towarzystwo.
 - b.) Zachęcać szczególnie w okolicy przed siebie kampanię w sprawie przybliżeniu do postępu i ulepszeń w rolnictwie.
 - c.) Udzielać wiadomości o skutkach prób wstawnych, a na wezwanie Komitetu dostarczać wymaganych objaśnień i opinij w przedmiotach obecnego rolnictwa wrajońców.
 - d.) W miarę możności, kasować Towarzystwo o wszelkich pracach literackich, które wedle uznania swego Komitet drugiem ogłaszać, lub na publicznych posiedzeniach, przedstawiać będzie.
 - e.) Opłacać corocznie do Kasy Towarzystwa składkę wpisową, w kwocie 25. Rubli St.

§ 11. Prawa Członków czynnych są:

a.) Czynnie brać udział w zgromadzeniach ogólnych i zebraniach sekcyjnych Towarzystwa, uczestniczyć w obradach, robić wnioski i pierać je w dyskusji.

b.) Mówić głośno w porządku porządku, w celu rozstrzygnięcia robionych wniosków.

c.) Proponować i zatwierdzać rachunki, również jak budżetu przez Komitet przedstawiane i głosować na przedmioty do zakresu działania Ogólnego Zgromadzenia wprowadzane.

d.) wybierać i wybierani, głosować Prezesa, skład Komitetu, Członków czynnych Towarzystwa i na tych przedstawiać kandydatów.

e.) mieć wstęp do Biblioteki i innych zbiorów Towarzystwa, również jak do gospodarstwa i zakładów przez Towarzystwo urządzonych, także mieć odbierać bezpłatnie Rozkazy i Rozpisy, a ogłoszenia wychodzące z Redakcji Komitetu za opłatą prenumerować.

§ 12. Udział Członków honorowych i korespondentów w pracach Towarzystwa konstytuowany jest dobrotą ich woli; korzystają oni z praw na mocy § 11. Członków czynnych stających, pod lit. b. i c. Określonych.

§ 13. Członkowie niewnoszący opłaty wpisowej, jeśli po trzykrotnym wezwaniu przez Komitet jej nie uiszcza, uważani będą za występnych z Towarzystwa.

§ 14. Każdy z Członków ma prawo wydzierżyć

z towarzystwa, w każdym czasie skoro poda o tem
na piśmie władanie, lecz nie może wymagać zwro-
tu rocznej opłaty, od wpisu ualekiej. Członko-
wie zaś Komitetu, nie mogą, występować z Towar-
zystwa w innej porze jak w epoce ogólnego zgro-
madzenia.

Porządek IV.

Zarząd Towarzystwa.

- § 15. Bezpośredni zarząd Towarzystwa ualekiej do-
komitetu, z grona członków czynnych, na ogólnem
zgrupowaniu wybranego.
- § 16. Komitet jest Reprezentantem i Pełnomocnikiem
Towarzystwa; zatem w jego imieniu działa i
względnie interesów Sprawuje, stowornie do pre-
pisów ualekiej ustawy; uchwala ogólnego zebrania
decyzje w razie potrzeby, względnie prośby; podania
do władz miejscowych krajowi.
- § 17. Komitet składa się z prezesa, vice-prezesa,
10. Członków posiadających kolejno, tak, aby komi-
tet prawomocny był zawsze przedstawiany
prez najmuiej 5. głosów włącznie z prezesem.
- § 18. Stała rezydencja Komitetu ma być w Kijowie,
Czynności jego nieustannie. postępowania zaś odby-
wają się być, w miarę wzianej potrzeby.
- § 19. Prezes jest obieralnym na ogólnem zgrupowa-
niu, z pomiędzy członków czynnych Towarzystwa,
prostą większością głosów, na lat trzy, po upły-
wie których może być nowo wybranym.
- § 20. Prezes przewodniczy na posiedzeniach Komitetu

rownie jak i na Ogólnych Zgromadzeniach, które otwierają w sposób przepisany, w niniejszej ustawie. Na nim spoczywa obowiązek kierowania biegiem obrad, w skutek czego jest odpowiedzialnym za zachowanie w nich porządku; jest mocem kandydacji je wracać, jeżeliby wychodziły z granic zwykłego celu Towarzystwa.

Prezes czuwa nad należytych porządkiem w głosowaniu, strzeże akkuratności w prowadzeniu Protokołu obrad ogólnego zgromadzenia i takowe podpisuje wraz z Członkami Komitetu i Sekretarzem. Na posiedzeniach Komitetu, prezes rozdziela zatrudnienia pomiędzy Członkami, podpisuje Protokół czynności Także i dwoma Członkami, a wszelkie papiery i korespondencje, wychodzące z Komitetu, wraz Sekretarzem.

§21. Prezesowi przysługuje prawo żądania uwolnienia na krótki czas ogólnemu zgromadzeniu od obowiązków, w takim razie, Towarzystwo przystępuje do wyboru nowego Prezesa, a tymczasowicie miejsce jego Vice-prezes następuje.

§22. Jako członek Komitetu, podlegający niestawności przez narównie z innymi jego Członkami Vice-prezes przez Komitet z pomiędzy wstępujących jego członków na lat dwa będzie wybierany, w miarę bezwzględnie Prezesa miejsce jego zajmując.

§ 23. Na wypadku nieobecności Vice-prezesa następuje
za jędu i członków Komitetu, podług starszeństwa
liczby głosów i wyboru.

§ 24. Członków Komitetu wybiera Ogólne Zgromadzenie
i tych połowa najwięcej głosów mających, wybra-
ną jest na lat 4. Druga połowa na lat dwa,
następnie po dwóch latach odbyda się wybory
na zastąpienie 9. wybytych członków na lat
4. i zastąpieniem ich wychodzący Członkowie
mogą być na nowo wybrani.

§ 25. Główne obowiązki Komitetu:

a.) w miarę możności, oraz stann funduszów
Towarzystwa, wprowadzają w wykonanie wna-
mie środki działania w § 2. tej ustawy objęte
b.) Ściągają składek wpisowe i dobrowolne
ofiary przyjmują, a następnie administrowa-
niem Towarzystwa, wedle budżetu uchwa-
lowego i w duchu postanowień Ogólnego Zgro-
madzenia.

c.) Składają na Ogólnem Zgromadzeniu 1° Co-
roczne sprawozdanie ze swych czynności 2°
wykaz obrotu funduszów i stannu majątku To-
warzystwa. 3° projekt budżetu na rok
następny.

d.) Przygotowują przedmioty do obrad na Ogól-
ne Zgromadzenie i prejęci wnioski pro-
wadne przez Członków czynnych Towarzystwa.

e.) Kierują Redakcją pism periodycznych

przez Towarzystwo wydawanych i drukiem
drukiem za wyjątkiem przyrzucanych.

f.) Zaprawca i Członków honorowych, mia-
nowa i Członków korespondentów a także
sekretarza, kassjera i skład Kancelaryi.

§ 26. W zatrudnieniam swoich Komitet dziełi się
na wydziału, szeregótowym jego zajściom od-
powiadające, nad wszelkimi przedmiotami tż
nie są naradka, a większością głosów posta-
nawia, Kłównou" głosów prezydujący rozstrzyga.

§ 27. Na wypadek śmierci, Stawonii, lub przed-
łożonej nieobecności którego z jego czło-
nków Komitet powoła na zastępcę jednego
z członków czynnych Towarzystwa, a na-
wet w razie uznanej przez siebie potrzeby,
jest moce Komitet jednego lub kilku Czło-
nków czynnych z głosem doradczym na swe
posiedzenie zaprosić.

§ 28. Komitet jest upoważniony, w skutek uzna-
nej przez siebie potrzeby Towarzystwa, przebro-
czyć cyfrę którejkolwiek kategorii rozchodów
Budżetu, a nawet wyjść za obręb kategorii
w nim przewidzianych do wysokości R. w
1000 za r. goda, 3/5. głosów obowiązkowego
Kompletu, a na R. w 3000 w skutek jedno-
głosowej uchwały.

§ 29. Komitet deleguje z pomiędzy siebie 3^{ch} Członków
do przewodniczenia na każdym szeregótowym zebra-
niu. Czyni zaś to bez przeważania regularnych,
swoich zasiadań w komplecie przez § 17. przewidzia-
nych.

Родриат. I.

О общих съездах и Собраниях Изгнанных.

- § 30. Товарищество избирает на общие Съезды (Собрания) ежегодно в. 5. Судаго в Кіеве, на котором доважною обряд потребна, jest obec-
ноу наименіе 25. Членовъ съездовъ опра-
контету обowiąзловие складаяего Коми-
тет, съли 30. Членовъ въѣздиетъ къ комите-
теу.
- § 31. Предметомъ съездовъ и учиватъ общего Съез-
мадженія будиетъ.
- а.) Выборъ прѣсеса, вице-прѣсеса, Членовъ Комитета, орачъ Членовъ съездовъ Товарищества.
 - б.) Выступаніе и рѣшѣніе воровху справо-
хданіи Комитета.
 - в.) Справденіе и затверденіе Рахунковъ
хданыхъ прѣс Комитет, равнѣ управленіе
не до выдатковъ прѣс теуе на волѣ настуру
запроектованыхъ въ представивающу Судіи.
 - д.) Потрѣбаніе предметовъ и амисковъ до-
тырающихъ врелличъ интересовъ колитровъ и
прѣмыста враворого, а представивающу прѣс
Комитет, суб прѣс Членовъ Товарищества.
- Во остатнѣ абу версты на поле обряд пу-
бличныхъ, мунга буі представивае управленіе

za podpisem najmniej 5. Członków czynnych,
do Komitetu i otrzymaniu jego ugodzenia.

§32. Przedmioty i pytania do obrad od Komitetu
przedstawić się mające, powinny być na trzy
miesiące przed dniem na ogólnem Zgromadzeniu
narazowym ogłoszone.

§33. Dla ułatwienia, lub przyspienia czynności,
ogólnem Zgromadzeniu dzieli się na sekcye
i miające do specjalnych czynności odrębne
Delegacye, na zasadzie dalszej przez to Zgroma-
dzenie organizacyi.

§34. Członkowie czynni, na ogólnem Zgroma-
dzeniu głosują, na przedmioty obrad jawnie,
przy wyborze zaś prezesa, vice-prezesa,
Członków Komitetu i na członków czyn-
nych Towarzystwa na piśmie - sekretnie.

§35. Posiedzenia ogólnego Zgromadzenia nie mogą
trwać dłużej nad daj 10. Protokół tych
posiedzeń, odczytane, przez ogólnem Zgroma-
dzenie przyjęte, a wpisane do właściwej
Księgi, za podpisem Prezesa, Członków Ko-
mitetu i Sekretarza, zostają, w aktach To-
warzystwa.

§36. W celu ułatwienia wyistkaniu członków To-
warzystwa brania czynnego udziału w pra-
cach Zamierzonych, bez narazienia ich na
koszta i stratę czasu w podróżach odległych,

nieumiejętą aby wpływem Towarzystwa objawił
określoną Rolnictwa; przemysłu, w rozmaitych
miejscach kraju, uaktywizacji, których gwiazdą, do
corocznych Zebrań Szeregów, a miało
wicie: w Żytomierzu 15. Maja, w Kumanii 29.
czerwca, w Kamieńcu 10. Sierpnia; w Dubnie
10. Września.

- § 37. Głównym zadaniem tych Zebrań będzie:
- a.) Sprawdzać konkursy dla probowania urodzi-
woli, jakości: Osiągów, Ziemiaków i P. roś-
nie jako dla najlepszego ich użycia i zastoso-
wania - i rozdać nagrody przyznane przez
Towarzystwo, stosownie do § 2. lit p.
 - b.) Dawać praktyczne wzory rozmaitych sposo-
bów uprawy roli; względnie do jej składu, użyt-
ku i miejscowości.
 - c.) W miarę potrzeb miejscowych dawać radę
ty do korzystania z bogactw przyrody, za-
stosowania ich do użytku rolnictwa, przemysłu
i rzemiosła.
 - d.) Sprawdzać postęp rolnictwa, juri doko-
nany i wykazywać środki miejscowe do na-
dania mu silniejszego rozwoju.
 - e.) Przekonywać się o korzyściach osiągnię-
tych z krzewienia praktykantów przy go-
spodarstwach ulepszonych, dawać im radę
i śledzić ich rozwój.

f.) Rozparczywai' się w praktycznem i odpo-
 wiednem do miejscowości zastosowaniu go-
 spodarstwa tegoż i rozpowiastuić ile
 możności wprowadzenie ulepszeń w tej ga-
 Terii. Stowem, Zebranie Szeregótowe
 mając na celu praktyczne rozwijanie prac
 rolniczych i wspieranie ich pewnym sy-
 stematycznym kierunkiem, jak najmniej
 zajmowai' się mają, teoretycznem rozpra-
 wami i dyskusyą, a wszelkie wnioski
 i pytania, przez Członków Towarzystwa,
 na Zebraniu Szeregótowem obecnym, ro-
 bione na piśmie, przesyłać do Komitetu
 Centralnego, w celu przedstawienia takowych
 na obrady Ogólnego Zgromadzenia.

§ 38. Do przewodniczenia na Zebraniach Szere-
 gótowych Komitet deleguje trzech członków,
 którzy wezwawszy dwóch miejscowych czyn-
 nych Członków Towarzystwa, a wybra-
 wszy z siebie prezydującego, a korespon-
 denta miejscowego na Sekretarza obrady
 otwartej, stowornie do § 37. i prowadzić
 je będą.

§ 39. Prezydujący jest odpowiedzialnym za praw-
 ność, regularność i porządek posiedzeń, które
 odbywai' się winny podług Regulaminu przez
 Komitet przepisanego.

§ 40. Protokół posiedzeń, na podpisem przewodzącego i Sekretarza, delegacya, zaraz po zamknięciu zebrania Komitetowi przedstawi.

Posiedzenia zebrania Wyregulowanego trwać nie mogą dłużej nad tydzień.

Porządek IV.

O wydaniach Towarzystwa Rolniczego druków ogłoszeń się mających.

§ 41. Towarzystwo wydawać będzie:

1° Rozniki rolnicze, wychodzące w miarę potrzebnych materijalów.

Rozniki zawierać w sobie mają:

a.) Protokoły posiedzeń Ogólnego Zgromadzenia i Komitetowych, oraz sprawozdania z Zebrania Wyregulowanych;

b.) wszelkie rozporządzenia władz Krajowych, interesujących rolnictwo i przemysł.

c.) Krótkie artykuły naukowe, praktyczne o przedmiotach odnoszących się do rolnictwa krajowego.

2° Ogłoszenia rolnicze, przemysłowe i rzemieślnicze, wychodzące dwa razy na tydzień.

Pisma to składać się będzie:

a.) z korespondencji członków Towarzystwa

b.) z wiadomości rolniczych, przemysłowych i handlowych z krajowych i zagranicznych i z prasy krajowej i zagranicznej.

c.) z ogłoszeń wszelkiego rodzaju, odnoszących do rolnictwa, przemysłu i rzemiosła krajowe.

Oba te pisma wychodzić będą w dwóch odciskach: w języku polskim i rosyjskim osobno.

Redakcyjnie będzie zarządem Biorem informacyjnym dla członków Towarzystwa i w takim charakterze wydawać ma ogłoszenia wyżej wspomniane.

§42. Redakcją powołanych w poprzedzającym paragrafie publikacji bezpośrednio będzie Komitet prezydencki z siedzibą w Warszawie, wyjątkowo do tego zamianowanego z pomocą Sekretarza; Komitet składać się będzie z sześciu członków Kawaleryi Redakcyjnej i wydatków na ten cel robić się mających - i takowe zamierzenia do Cudzie-ku przedstawianego na ogólnem Zgromadzeniu.

§43. wszelkie zmiany w tej ustawie mogą być robione w skutek uchwały na ogólnem Zgromadzeniu, a według w mocy obowiązującej, nieprzerwiej, jak porządkiem prez. Prząd.

Artykuł przewodni.

Nieżel podziwiani, przedstawiający

ustawę, przez siebie ustawę do zatwierdzenia
Zgromadzenia, otrzymaną przyznaniem jej, wexwad
na członków czynnych obywateli, którzy obja-
wili chęć przystąpienia do zawierającego się
Towarzystwa Polniczego, a zebrałszy naj-
mniej. Sko podpisów najmniejszą ustawę
zapewniającąch nie mniej jak 20000 R. st. ogło-
szę dzień pierwszego Ogólnego Zgromadzenia.

Na tydzień przed dniem oznaczonym
zawierają się niżej podpisani w Komitecie,
wybierając z pomiędzy siebie przechodzącego
i następnie zajmą się:

- a.) wybraniem i urządzeniem miejsca na posie-
dzenia Ogólnego Zgromadzenia.
- b.) przygotowaniem przedmiotów, mających
być celem pierwszych obrad.
- c.) przyjęciem i rozpatrzeniem wniosków
i pytań podanych przez członków w pisanych
w dniu nazwanym, Komitecie otwonym i za-
gai posiedzenia, odbyta Regulaminu, przy-
prowadzi do wyboru najpród nowopodanych
kandydatów na członków czynnych, później
do wybrania Prezesa, vice-prezesa i
członków Komitetu regularnego, wedle brzmienia
ustawy.

26

To dopętniwszy, zdaje nowo-ustrojenemu Komitetowi dalsze przewoźniczenie w obradach, i temu zamyka swoją czynność.

Oryginał podpisał:

Teofil Kotowski, Ignacy Sudalowski,
M. Grabowski, Leon Modzelewski,
Emeryk Maikowski, Władysław de Moel
Płater, Mieczysław Zadora Carlow-
ski, Edward Charniec, Leonard
Jankowski i August Kotwiczowski.

Współobywatelom Wołynia, Podola i Ukrainy

Sprawozdanie.

Wybrani na zjazdach powiatowych dla opracowania kwestyi Towarzystwa Kredytu Ziemińskiego, deputowani z Wołynia wraz z delegacją z Podola i Ukrainy w resztym miesiącu Listopadzie odbyli w Żytomierzu trzydziści posiedzeń, na których rozstrzasali każddy punkt Statutu dla Tow. Kro. w Królestwie stwarzającego, i projekt przystanego przez Komisję Najwyższą mianowaną, i po licznych dyskusjach, i głównych artykułach, większością głosów postanowili:

- 1, Tow. Kro. Liem. dla prowincji naszych jest niedobrze potrzebne do uformowania którego niezwłocznie przystąpić należy.
- 2, Ma być jedno na trzy Gubernie i nosić nazwę: Kijowsko-Wołyńsko-Podolskie Towarzystwo Kredytu Ziemińskiego.
- 3, Brak ksiąg hipotecarnych zastąpią tymczasem wydawane przez Cywilną Dyrekcję, z jakimi, co Rządowych Banków rządzący pożyczki przychodzi.
- 4, Należycie mogą do Tow. Kro. Liem. wszyscy uprawnieni właściciele ziemi, bez różnicy stanów, niewystępujące do Rządowych i Instytucyjnych.
- 5, Nieprzejmują się do ratunku domy miejskie.
- 6, Towarzystwo Kro. Liem. ma trwać ciągle.
- 7, Niema oznaczonego terminu dla chcących do niego przystąpić.
- 8, W majątkach z dwóch i więcej wsi osok składających się, każda ze swym obszarem ziemi i dohodami osobno się zakłada.
- 9, Minimum pożyczki ma być r. s. 1000, czyli na 6 wicek, stu morgów ziemi w jednym obrębie, ugorowanej i polnicami budowlanymi opatrzonej. Maximum nie kresła się.
- 10, Tow. Kro. Liem. nie może być pożyczki na zasadzie tacy majątku, co który przepis jednocześnie nie zostaje, z tem jednakże że w każdym razie nie więcej niż 50% nad normę dotąd

- razdanych Bankach porządku, na majątku mającej ziemi do 1^{ej} lub 2^{ej} klasy należącej. Te ziemi, których gatunek ziemi do 3^{ej} klasy jest zaliczone, nie więcej jak 30% więcej, otrzymają. -
- 11, Stowarzyszeni solidarnie są odpowiedzialni. Solidarność ta będzie stopniowana. -
- 12, Przyjeżdżający do Tow. Kr. Lic. ze swym majątkiem, na zasadzie wydanego przez J. z. Cypriana Świądectwa, i przedstawionej mapy wykazyującej obszary ziemi i zupełne oddzielenie gruntów folwarcznych od tych jakie włościanie uprawiają, otrzymują pożyczki w Listach zastawnych po cenie ich nominalnej. -
- 13, Wierzytelle obowiązani są, przyjmując L. L. po kursie panującym. -
- 14, Stopa procentowa L. L. ma być 4 1/2%. -
- 15, Procent umorzenia będzie trójaki: 1%, 1 1/2%, 2% - podług woli pożyczającego, który majątek swój zakłada na lat 38, 31 1/2, 28. -
- 16, Przy udzieleniu pożyczki Tow. Kr. straca 1% premii, na koszt administracji; prócz tego pożyczający płaci rocznie 1/2% na funduszu rezerwowym, póki się nierozłoży kapital odpowiadający 5% od całej summy w L. L. wypuszczonej. -
- 17, Pożyczający wnosi do Tow. Kr. opłaty półrocznymi ratami - 1^{ej} Marca i 1^{ej} Września. -
- 18, Procent od L. L. i kapital przez nie reprezentowany, Tow. Kr. wypłaca brzegając monetą, srebrną lub złotą, wartości 20 r. na funt srebra czystego / rubel wartości 4 złotych i 21 doli / tak jak moneta, stwinicy raty sre do Tow. Kr. wnoszą. -
- 19, Tow. Kr. oblicza się z rządowymi Bankami, zajmując ich miejsce w hipotecy, i za dług im należny od członków tego Tow. Kr. wypłać certyfikaty nieprocentujące, które opłaca ratami monetą w kraju kursującą, a dawniej stwinicy tych Banków, również taka moneta kursująca, wnosi od tej pozostałości do Tow. Kr. opłaty ratami - i
- 20, Zarząd Tow. Kr. ziem: składa się z dyrekcji okręgowych, w każdym mieście Gubernialnym urządzonych; Dyrekcji Głównej - Komitetu nadzorczego i Syndykatu dla negocjowania L. L. jeżeli tego pożyczający zarząd - nadto utworzy się Komitet właścicieli L. L. -
- We wszystkich zaś innych szczegółach, dotyczących się obowiązków: tak zaciągających pożycz-

czkę względem Tow. Kr., jako też Tow. Kr. względem właścicieli L. L., tudzież przepisów i uchwał
ostonków zarządu; obradujący delegowani do Statutu Królestwa Polskiego zastosowali się.

Pozostali w mniejszości opinie następujące:

- a, Stopa procentowa L. L. nie ma być wyższą, niż 4% - stosować albowiem powinna do
wzrostu renty ziemi, nigdy zaś ją przewyższać - tak dla większej pewności kapitalis-
tów, L. L. nabywających, jak i Tatarów wnoszenia, przez Stawiników Tow. Kr. należa-
nych rat.
- b, Minimum pożyczki będzie rs. 300, czyli na ewentualnie 30 morgów ziemi ornej, w jednym
obrębie - maximum zaś nie ma przechodzić 300,000 r.: na dobra do jednego tytułu własno-
ści należące - by w pierwszym razie przyjąć z pomocą, właścicielom drobnych majątków
w drugim, żeby nie przepetnić na ręk pieniężnych placów masę L. L., które w
znacznym summie w ręk bogaczy wypuszczone, Tatarów kurs ich wniknąć mogą ze szkoda
dla uboższych posiadaczy. -
- c, Świadectwom Izby Cywilnych towarzyszyć powinno ogłoszenie, przez zarząd Tow. Kr.
zrobione, uwiadamiające publiczności o wstąpieniu do Tow. Kr. majątku i o dniu wy-
płaty pożyczki - W celu tej drogi, zrodzenia jawności działań w obec wierzycieli; i obudze-
nia publicznej wiary. -
- d, Solidarność będzie tylko ogólna, dla zmniejszenia odpowiedzialności członków
Tow. Kr., i silniejszego zespolenia w jedno ciało wszystkich. -
- e, Po obrachowaniu się z rządowemi Bankami, Tow. Kr. wyda im za pozostałe należa-
ności, L. L. procentujące - innego koloru - wylosowywać je będzie i spłacać, tak pro-
centa, jak i kapitały, monetą kursującą w kraju, i taką monetą dawną Stawinik Ban-
ków wnosi do Tow. Kr. raty, od obrachowanej pozostałości - w takim razie dopóki
w Tow. Kr. spłaconej już części summy, nie obciążą majątków, nie podwyższają rocz-
nej opłaty. -
- f, Najmniejszy list zastawny powinien być na sumę r. 50 wbrew postanowienia większości, które

go do rs. 100 ograniczylem.

Przed koncem posiedzeń, z grona członków obradujących, wysadzona została Komisja taxacyjna która przejęła doszacowanie majątków ziemskich skreślita. - Uparte są one na zasadach powiesznie przyjętych w krajach gdzie Tom. Hr. Lic. istnieje, i na prawidach, Komitetem opracowującym kwestię reformy stosunków włościańskich, przez rząd wskazanych. - Wyniosła ta Komisja taxacyjna osobno do publicznej wiadomości podana, wkrótce zostanie. -

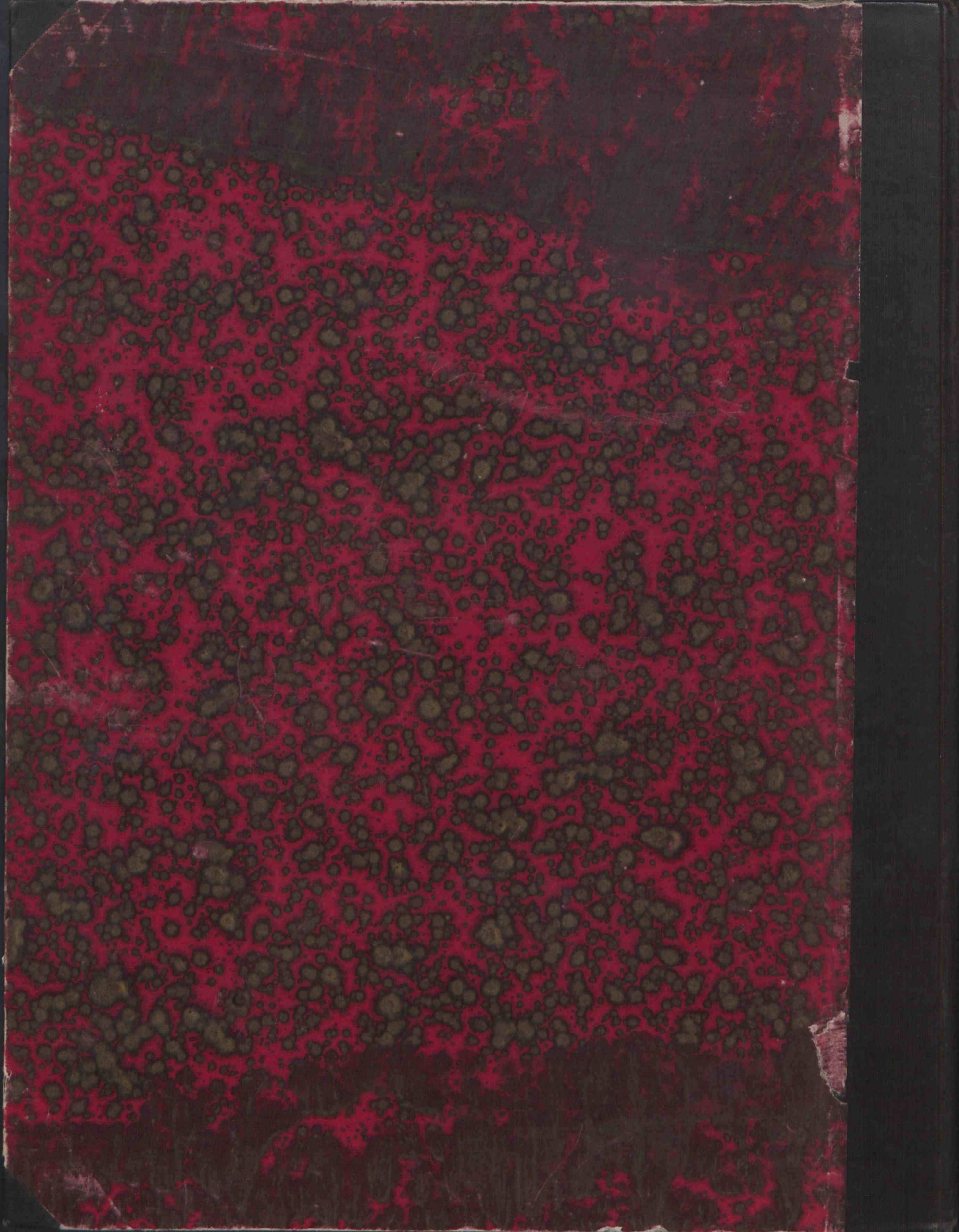
Na zasadzie powyższych wymienionych postanowień, Statutu Organicznego, przez komitet z czterech deputowanych złożony, już się układa, i do przyjęcia i podpisawany jest delegowanym, mającym się zebrać na d. 5te następującego Lutego w Kijowie, podany będzie. Przed tem wszelkie podpisaniem delegowani jednogłośnie postanowili prace swoje podać sądowni współziomkom i żądać od nich skregółowych na każdy artykuł uwag - o przestanie takowych do d. 25te następnego Stycznia: w Gubernii Kijowskiej do Tadeusza Bobrowskiego, w Podolskiej, do Leopolda Jakubowskiego i w Wołyńskiej do Ignacego Knolla. ^{Upraszam} przytem zwrócić uwagę współziomkom swoim, że jakkolwiek niemają one wagi materialne korzyści, jakie niewątpliwie z publicznego kredytu dla kraju płyną, nierównie ważniejsza jest tu strona moralna Instytucji - mającej się stworzyć przez samych mieszkańców, którzy powrotami do własnej w swych potrzebach ekijności - myśl i chęć wszystkich wyżyć się winny do jednego godnego działania; na każdym z nas leży świąty obowiązek szczerego zajęcia się tym przedmiotem - ani się godzić niespieszyć z pomocniczą radą, kiedy idzie o wyrwanie kraju z katastrofującego na ręce publiczne odrętwienia. -

T. Knoll.

d. 17 Grudnia 1860r.

L. Tomierski.

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.